

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Ju.L6@regeringskansliet.se

Remissvar gällande delbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:63)

Transportstyrelsens inställning

Transportstyrelsen tillstyrker förslaget till en ny sekretessbrytande bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL.

Transportstyrelsen konstaterar dock att förslaget är långtgående och att ett utökat utbyte av känslig information kan medföra risker för enskildas personliga integritet. Vi anser därför att det behövs ytterligare vägledning för hur bestämmelsen ska tillämpas. Vi anser också att frågan om informationssäkerhet och säkerhetsskydd behöver belysas närmare. Vi utvecklar våra synpunkter närmare här nedan.

Vi delar inte utredningens bedömning att förslaget inte kommer att leda till något ökat resursbehov för de statliga myndigheterna.

Synpunkter

Informationssäkerhet och säkerhetsskydd

Vi saknar närmare resonemang i utredningen gällande frågor om informationssäkerhet och säkerhetsskydd, särskilt när det gäller aggregerade större informationsmängder hos en myndighet. Ett utökat utbyte av annars sekretessbelagda uppgifter ställer ökade krav på informationssystemens tillförlitlighet och medarbetares kompetens. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i sin rapport ”Cybersäkerhet” (2023) pekat på generella brister i det systematiska informations- och cybersäkerhetsarbetet. Vi ser därför gärna att frågorna om informationssäkerhet och säkerhetsskydd ges större uppmärksamhet i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Intresseavvägningen och bestämmelsens förhållande till annan reglering (avsnitt 7.2.2 och 9.4)

Även med den nya sekretessbrytande bestämmelsen ser vi att våra medarbetare kommer att ställas inför förhållandevis komplicerade bedömningar. Särskilt intresseavvägningen om det kan finnas övervägande skäl att *inte* lämna ut uppgifter kan bli svår. En situation som kan uppstå är att det för samma uppgifter finns en annan tillämplig sekretessbrytande bestämmelse i vilken det anges att sekretessen endast kan brytas under vissa villkor, exempelvis 10 kap. 24 § OSL. Frågan är då om sådana villkor som lagstiftaren tidigare ansett behövas ska inverka på intresseavvägningen enligt den nya bestämmelsen. Utredningen för ett resonemang (s. 414) just kring 10 kap. 24 § OSL, men resonemanget utgår från socialtjänstens perspektiv och är inte helt klagörande. Utredningen har dock kommit fram till att det inte behöver göras några ändringar i befintliga sekretessbrytande bestämmelser, och även uttalat (s. 421) att om flera sekretessbrytande bestämmelser kan tillämpas på samma uppgift så ska den bestämmelse tillämpas som medger ett utlämnande. Det finns vidare vissa uttalanden i utredningen (s. 308 f och s. 521) om vilka omständigheter som kan beaktas vid intresseavvägningen. Vi anser dock att det behövs ytterligare vägledning av lagstiftaren gällande dessa frågor.

Enskildas möjlighet att förutse tillämpningen och anpassa sitt handlande efter bestämmelsen (avsnitt 10.3.6)

Utredningen anger (s. 475 f.) att bestämmelsen är tillräckligt tydlig för att enskilda kan förutse att den information hon eller han lämnar till en myndighet kan komma att lämnas till en eller flera andra myndigheter för de syften som anges i bestämmelsen. Enskilda har därmed enligt utredningen också en möjlighet att anpassa sitt agerande efter bestämmelsen och välja att inte lämna sådan information till en myndighet som man vill undanhålla från en annan myndighet.

Enligt Transportstyrelsens uppfattning kommer enskilda dock sannolikt att behöva utgå från att all information hos en myndighet också kan lämnas till en annan myndighet. Att bilda sig en tydligare uppfattning om vilken information som kan komma att lämnas, och som inte kan komma att lämnas, till en annan myndighet blir svårt, även med hjälp av juridisk rådgivning. De svårigheter vid tillämpningen som framhållits ovan, och de krav som ställs på medarbetarna vid den utlämnande myndigheten, kan också medföra en risk för att samma typ av uppgifter lämnas ut i ett fall men inte i ett annat. Det försvårar ytterligare möjligheterna för enskilda att förutse hur bestämmelsen kommer att tillämpas. Även i syfte att öka förutsebarheten för enskilda kan det därför behövas ytterligare vägledning för hur bestämmelsen ska tillämpas.

Vi vill också i detta sammanhang framhålla att möjligheterna för enskilda att välja att låta bli att lämna viss information i praktiken ofta är begränsad. Exempelvis så inhämtas information om vilka passager som sker inom systemet med trängselskatt och infrastrukturavgift med automatik när fordonet har passerat en betalstation. Närmare uppgifter om sådana passager är sekretessbelagda (27 kap. 1 § och 29 kap 5 a § OSL). I olika ansökningsärenden får vi också in uppgifter som är nödvändiga för att handlägga ärendet och som omfattas av sekretess. Det kan t.ex. handla om uppgifter om hälsa eller om olika ekonomiska förhållanden. Om den enskilde vill få sin ansökan prövad kan han eller hon inte välja att inte lämna den informationen.

Kostnader (avsnitt 12.3.2)

Vi delar inte utredningens redovisade uppfattning (s. 502 f.) att förslaget sammantaget inte kommer att leda till något ökat resursbehov för statliga myndigheter. Den föreslagna bestämmelsen medger ett utökat informationsutbyte, och myndigheterna förväntas också att arbeta för ett sådant utökat informationsutbyte. Det kommer därför rimligen också att innebära ett ökat resursbehov, både initialt och över tid. Det avser bl.a. utbildning av våra medarbetare och framtagande av stödmaterial, samt viss IT-utveckling. Att ett sådant ökat resursbehov skulle balanseras av att bedömningarna vid utlämnande av uppgifterna blir enklare med den nya bestämmelsen är vi något tvekande till. Enligt vår uppfattning kommer det alltså fortfarande att krävas förhållandevis komplicerade bedömningar, framför allt gällande intresseavvägningen. Det är i nuläget svårt att säga hur mycket kostnaderna kan öka, men de kommer inte att kunna tas inom ram.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Jonas Bjelfvenstam. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog överdirektören Ann-Cathrine Wikström, enhetschefen Eva-Lotta Sandström och juristen Erik Olsson, den senare föredragande.

Jonas Bjelfvenstam
Generaldirektör